

§ 496

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Atte Kalevan ym. talousarvioaloitteesta Malmin lentoken- tän alueen luontoarvojen kattavasta kokonaiselvityksestä

HEL 2020-003284 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Pöydällepanoehdotus:

Atte Kaleva: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydäl-
le.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980
kaisa.jama(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Malmin lentokentän alueen luontoarvojen kattava
kokonaiselvitys, Kaleva Atte

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon:

Vuoden 2021 talousarviossa kohdennetaan riittävät määrärahat Malmin
lentokentän alueen ja sen lähiympäristön luontoselvityksiin. Konsultti-
työnä toteutettaviin selvityksiin kohdennetaan arviolta 40 000 euroa
vuonna 2021. Luontoselvityksiä täydennetään vuosittain asemakaavoit-
uksen edetessä.

Malmin lentokentän alueelta laaditut luontoselvitykset

Helsingin luontotietojärjestelmään on koottu selvityksien mukaisia alueella sijaitsevia arvokkaita luontokohteita. Arvokkaat lintukohteet, Tattariharjun niitty (312/99) Malmin lentokenttä (313/99), Tattarisuon lehto (314/99), Tattarisuon pohjoismetsä (315/99), Tattarisuon pohjoispellot (316/99) ja Malmin lentokentän länsiniitty (320/99) sekä tärkeät lintualueet (2017), muodostavat linnustollisesti arvokkaita alueita kenttäalueelle ja Hyttitien teollisuustonttien itäosaan. Alueella sijaitsee myös metsäkohteita Hyttitien teollisuustonttien itäpuolella (Tattarisuo, M63/13) ja Sepänmäessä (Sepänmäki, M62/13). Kohteiden sisältämät alueet kuuluvat joko METSO-kriteeriluokkaan II tai III. Lisäksi alueella sijaitsee geologisesti tai geomorfologisesti arvokas kohde Tattari-Kivikko (23-008), jossa on saraturvekerrostuma. Kohteen arvo on kohtalainen (luokka II). Alueella sijaitsee myös geologisesti huomioiva kohde (11-011), jossa graniittikallio leikkaa kordieriittigneisiä. Kohteen geologinen arvo on kohtalainen. Alueella sijaitsee myös kääpäkohteet Hyttitien itäpuolinen lehto (37/2018) ja Tattarisuon lehtometsä (36/2018), jotka ovat arvokkaita kääpäalueita. Sepänmäen ympäristössä ja Tattarisuon metsissä on todettu myös uhanalaisia ja silmällä pidettäviä luontotyyppisiä (597/2018, 670/2018, 822/2018, 825/2018, 838/2018). Luontotietojärjestelmän kohteet sijaitsevat osittain lentokenttäalueen puolella.

Alueella on viime vuosina teetetty eläimiin liittyviä luontoselvityksiä. Linnustoselvityksessä (Ympäristötutkimus Yrjölä Oy, 2015) havaittiin linnustoltaan monipuolisia alueita kenttäalueelta ja itäpuoleisten metsän alueelta. Lisäksi perhosselvityksissä (Faunatica Oy, 2016, 2017) on havaittu lentokentän alueen osalta silmällä pidettäviä perhoslajeja sekä uhanalaiset perhoslajit (ojakärsämökenttäkääriäinen ja viheryökkönen). Vuoden 2019 uhanalaisuusluokituksen mukaan ojakärsämökenttäkääriäinen on todettu elinvoimaiseksi (LC). Vuoden 2019 viheryökköstä koskevassa esiintymisselvityksessä (Faunatica Oy, 2019) lajia tavattiin itäisten kiitoteiden varrelta. Viheryökkönen on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Viheryökkösen lisäksi lentokentällä havaittiin kolme muuta huomionarvoista perhoslajia (suoharmokääriäinen, mesi-maayökkönen ja isomykerökoi), joista kaksi ensin mainittua ovat silmällä pidettäviksi luokiteltuja. Alueelta teetetyin lepakkoselvityksen (Faunatica Oy, 2016) mukaan asuin- ja huoltoalueen rakennuksista löytyi yksi todennäköinen ja kaksi varmaa lepakkoiden päiväpiiloa. Metsäalue arvioitiin tärkeäksi ruokailualueeksi (luokka II). Lisäksi kenttäalueen lounaiskulman metsä on luokiteltu III-luokan ruokailualueeksi.

Liito-oravia on selvitetty alueella vuosina 2016, 2018 ja 2019. Liito-oravaverkostosuunnitelma on valmistunut keväällä 2020. Vuoden 2020 liito-oravakartoitukset ovat käynnissä.

Vesistöön liittyviä luontoarvoja on selvitetty muun muassa vesihuoltoon liittyvien selvitysten ja suunnitelmien yhteydessä. Kentällä sijaitsee kentän kuivatukseen liittyviä hulevesiverkostoja, jossa hulevesiä virtaa Longinojan valuma-alueelta sekä Tattarisuon pohjavesialueen lähteistä. Osa verkostosta virtaa avo-ojissa tai putkessa. Hulevedet ohjataan Longinojaan (Longinojan valuma-alue selvitys, Sitowise Oy, 2019).

Selvityksiä päivitetään ja tarkennetaan säännöllisesti. Jokaisen asemakaavahankkeen taustaksi päivitetään inventointeja ja todetut arvot huomioidaan kaavaratkaisuissa maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla.

Entisen lentokentän alueella ei ole luonnonsuojelualueita, suojeltuja luontotyyppisiä tai luonnonmuistomerkkejä. Longinoja laskee Vantaanjoen pääuomaan, joka sisältyy Natura 2000 -verkostoon.

Vuonna 2020 laadittavat luontoselvitykset

Lentokenttäalueen kasvillisuus selvitykset on aloitettu keväällä 2020. Kasvillisuuden inventointia on toistaiseksi rajoittanut lentotoiminta. Entiselle vuokra-alueelle päästään tutkimaan kasvillisuutta tarkemmin vasta kesällä 2021, kun lentotoiminta on päättynyt.

Kasvukaudella 2020 toteutettava kasvillisuus inventointi koskee Malmin kentän aluetta ja sen lähiympäristöä. Kasvillisuus inventointi liittyy Malmin kentän rakentamiseen sekä alueen käytön ja hoidon siirtymiseen Helsingin kaupungille. Inventoinnin tavoitteena on kartoittaa Malmin kentän ja sen lähiympäristön kasvillisuus nykytilan dokumentoimiseksi sekä asemakaavatyön ja muun alueen kehittämisen lähtöaineistoksi. Työ liittyy parhaillaan käynnissä olevaan Lentoasemankortteleiden asemakaavan muutokseen. Työssä kartoitetaan alueen luontotyyppisiä, kasvilajistoa ja kasvillisuuden nykytilaa. Inventoinnissa kiinnitetään huomiota lajiston harvinaisuuteen, uhanalaisuuteen ja haitallisiin vieraslajeihin sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja edistämiseen. Lisäksi tavoitteena on tarkastella maaperän laatua havaitun kasvillisuuden perusteella. Inventoinnin pääpaino on kenttäalueella. Lisäksi inventointiin kuuluvat metsäalueet ja pihapiirit, jotka sijoittuvat lentokenttäalueen sisälle.

Lepakkoselvitystä jatketaan kesällä 2020 ja mahdolliset kompensointitoimet huomioidaan Lentoasemankortteleiden tarkistetussa kaavaehdotuksessa, joka tulee Kaupunkiympäristölautakunnan käsittelyyn loppusyksystä 2020.

Vireillä olevien Lentoasemankortteleiden ja Energiakortteleiden asemakaava-alueiden osalta selvitetään kesällä 2020 mahdolliset lahokaviosammaleen esiintymispaikat.

Arvio vuonna 2021 laadittavista luontoselvityksistä

Kasvillisuusinventointi jatkuu kasvukaudella 2021. Tuolloin päästään selvittämään lentokentän entistä vuokra-alueita, jossa sijaitsee lentotoiminnan olennaisia elementtejä, kuten kiitotietä ja terminaalirakennuksia ja muita lentotoiminnan laitteita. Viheralueet koostuvat kuivista ja paahteisista ja avoimista alueista, rehevistä ja avoimista alueista sekä puustoisista reuna-alueista. Työssä inventoidaan alueet luontotyypeittäin ja kerätään havainnot mahdollisesti löytyvistä harvinaisista, silmälläpidettävistä ja uhanalaisista kasveista. Lisäksi kootaan havainnot mahdollisesti löytyvistä haitallisista vieraskasvilajeista.

Alueella on perhosten kannalta huomionarvoisia elinympäristöjä. Lentokentällä esiintyviksi tiedetyistä lajeista uhanalaisuuden kannalta merkittävin on viheryökkönen. Jatkoselvityksessä kartoitetaan edelleen alueella mahdollisesti esiintyvien huomionarvoisten perhoslajien esiintymistä ja ne huomioidaan asemakaavoituksessa.

Vesihuoltoon liittyviä selvityksiä ja suunnitelmia tarkennetaan, joiden yhteydessä vesistöön liittyviä luontoarvoja selvitetään tarkemmin.

Maanvuokrasopimuksen tilanne

Kaupungin ja Malmin lentokenttäyhdistyksen maanvuokrasopimus on mahdollistanut 2017 alusta alkaen valvomattoman lentopaikan toiminnan, jota em. lentokenttäyhdistys on operoinut Liikenne- ja viestintävirasto Traficom (ent. Trafi) pitoluvalla.

Malmin lentokentän maanvuokrasopimus päättyi 31.12.2019. Yhdistys on tehnyt maanvuokrasopimuksen irtisanomisesta kanteen käräjäoikeuteen 23.12.2019 ja vaatii kaupungilta lisäaikaa lentotoiminnalle vuoden 2022 loppuun saakka. Lentotoiminta on jatkunut kentällä maanvuokrasopimuksen umpeuduttua, mikä on sopimusrikkomus, sillä vuokrasopimusta ei ole voimassa. Helsingin kaupunki joutuu hakemaan yhdistykselle käräjäoikeudelta häätötuomiota, mikäli lentotoiminta ei kehoituksista huolimatta lakkaa ja yhdistys ei noudata sopimusehtoja. Asiaa käsitellään käräjäoikeudessa vasta syyskuussa 2020. Riidan kohteena olevalle alueelle ei päästä laatimaan selvityksiä ennen kuin asia on ratkaistu oikeusasteissa.

Esittelijän perustelut

Talousarvioaloite

Valtuutettu Atte Kaleva ja 19 muuta allekirjoittanutta ovat tehneet 11.3.2020 seuraavan talousarvioaloitteen:

15.09.2020

Malmin lentokentän alueen luontoarvoja ei ole toistaiseksi kattavasti selvitetty kokonaisuutena. Toistaiseksi tehdyt selvitykset ovat sekä alueen yhtenäisen laajan niittyalueen monimuotoisen biotoopin kokonaisuuden että useiden suojeltujen lajien ja luontotyyppien osalta varsin suppeat ja siten puutteelliset.

Me allekirjoittaneet esitämme, että kaupunki kohdentaa vuoden 2021 talousarviossa tarvittavat määrärahat Malmin lentokentän alueen luontoarvojen kattavaan kokonais selvitykseen sisältäen kentän välittömän lähialueen, erityisesti Longinojan valuma-alueineen.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 20.8.2020 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Kaisa Jama, tiimipäällikkö, puhelin: 310 22980
kaisa.jama(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Talousarvioaloite, Malmin lentokentän alueen luontoarvojen kattava kokonais selvitys, Kaleva Atte

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano